

TEATER

Eduard Vilde «Pisuhännaga» metamorfoosist B. Körveri—A. Liivese muusikaliseks komöödiaks «Mees pisuhännaga» pole enam vajadust kirjutada (vaata V. Kivilo artikkel «Sirbi ja Vasara» 1. märtsi numbris). Klassikalise kirjandusteose mobiliseerimine lahjeneva muusikalise komöödia žanri toetuseks näib olevat iseeneest täiesti sümpaatne protsess. (Miks ka mitte? Kui üks sellega niikuinii midagi ei kaota ja teisel on võimalus ainult võita!) Nüüd on ka eesti muusikaline komöödia sellise eksperimendiga hakkama saanud. Tema auks peab ütleva, et pöördumine Vilde «Pisuhännaga» poole tundub olevat selles eksperimendis kõige loogilisem, õiglasem. Vilde ei kaotanud tõesti midagi, ja kui ta lavalt ei tunne enam päriselt ära oma Vestmanni & Co. siis — mis puutub see temasse? Autorite loetus esineb ta ainult sellena, kelle järgi

4. APRILL
1964

2
leht

on tehtud midagi. Kuid, teks ja korstnapühkijamis on juba kurvem, küsitavaks osutus asjaolu, mida võitsid selle etendusega meie muusikalise komöödia žanr ja teater.

...Kui teid pole veel tiüdanud «Estonia» operetis valitsev stamp, minnge julgelt vaatama «Meest

Er m. 80, 4. IV 68. a.

«MEES PISUHÄNNAGA»

pisuhännaga». Teile saab osaks tuntud võtete, maneeride, naeratuste, žestide, intonatsioonide komplekt. (Võib-olla seda pidaski silmas V. Kivilo, rääkides diskreetselt estoonlaste etenduse «žanritruudusest»?) Ja osutate teataval määral veel võitjaks pooleks — kohati õnnestub teil kuulda lavalt tõesti vaimukat, mahlakat, dünaamilist teksti, sädelevat dialoogi (neis kohtades teksti autor — Eduard Vilde).

...Operett ilma koorita näis autoritele olevat mõeldamatu. Ja ega teda olnud kerge Vilde viie tegelase vahele ära mahutada. Kuid julge pealehakkamine on pool võitu! Kõige raskemas olukorras oli lavastaja U. Väljaoets. Etenduse avastseenis oli ta kooriartistid riietanud ja grimeerinud kojamees-

täiendada kostüümis käetud karakteristikat. Koorikulus ära ka I vaatuse piltevaheliste pauside täitmiseks. Kuid puudusid fantaasia, tõeline teatraalne kergus, täpsus, elegants. Suveaia pildis oli lavastajal kergem — algul Piibehele ja boheemlaste, hiljem Piibehele ja Sandri stseenid tõmbasid vaatajate tähelepanu endale kooriartistid võisid rahulikult eksisteerida lavalaudade taga istuva rekviisi osas. I vaatuse lõpuks olid peakangelaste sassiläänud suhted lavastajat niivõrd haaranud, et ta lihtsalt unustas oma ballikülalised-kooriartistid Matilde korraldatud ballil kuulama vana Vestmanni ja Piibehele omavahelist jutuajamist. Täisverelise «žanritruudusega» olid tehtud ka peaosad. T. Maiste vanast

Vestmannist jäi meelde väline rabelemine, mis asendas ärimehe mõttevõledust ja seestmist energiat. Tema pahandamised oma ebaõnnestunud väimehega olid pahandamised üldse, tema teksti andmises oli rohkem kohustruud püüdlikkust «ilmekuse» poole kui vaba, loomulikku kõnekeelt. L. Panova Matilde oli samuti tõusiklik seltskonnadaam üldse, H. Sallo Laurapi oli «päikesenaine» üldse. Ei saa öelda, et näitlejad poleks oma osi mõistnud. Lähenemine karakteritele oli üldse õige. Ja Maiste vanas Vestmannis oli tunda seda sümpaatiat, mida Vilde tahtmatult tundis enda loodud energilise, elujõulise ärimehe ning teoinimese vastu. Panova Matildes oli seda meeleolude kontrastsust ja teravust, mida nõuab kujutatav karakter, ning Sallo Laura «helesinise» kangelanna tagamail võis aimata kohati elavalt-kelmikalt mõtteväljatust, kuid kõiges selles puudus kordumatus, individuaalsus. Nähtu osutus tuttavaks, etteaimatavaks. E. Kärvet tundis end Sandrina kõige vabamalt, kuid see näitleja sisemine vabadus põhines opereti-hädavareste kujutamise stampidel. Seejuures olid need stambid sereeritud niisuguse enesestmõistetavusega, et oleksid peaaegu ära varjutanud etenduse ühe kõige loomulikuma ja

Sander (E. Kärvet) ja Piibehele (T. Tralla).

sümpaatsema näitlejatöö — T. Tralla Tiit Piibehele. Tralla-Piibehele elab mingit omaette ja uudishimutavat elu. Selles osatäitmisel on transformeerumine žanrist žanripileti muusikalise komöödia etendusele ja suhtus — enamasti — lavalt toivasse siira usalduslikkusega. Kuid niisugusena — rõõmsana, vabana, tähelepanelikkuna — vallandus naer ikkagi alles stseenis, kus ärimees Vest-

...Vaataja naer pääseb valla alles viimases stseenis. See ei tähenda, et ta oleks pika etenduse kaks ja pool vaatust istunud teatrisaalis tõsise asjaltikkusega. Ta oli ostanud pileti muusikalise komöödia etendusele ja suhtus — enamasti — lavalt toivasse siira usalduslikkusega. Kuid niisugusena — rõõmsana, vabana, tähelepanelikkuna — vallandus naer ikkagi alles stseenis, kus ärimees Vest-

mann ja luuletaja Piibehele selgitavad välja üksteise väärtusi. Lavalt kõlas Vilde sädelev vaimukas tekst ehtkomöödiakus situatsioonis. Kõlas seekord talle ebaharilikus, muusikateatri ülekullatud raamistikus, kõlas kaugeleki mitte täiuslikkus est-tuses, kuid selles etenduses kõige terviklikumal kujul — ilma oluliste mahatõmmeteta ja ootamatute vahearietateta.

VELLO KÖLLU